

14.8.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö / kirjaamo
PL 33
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

VANTAAN KAUPUNGIN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALAN LAUSUNTO: LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI KUOLEMANSYYN SELVITTÄMISESTÄ ANNETUN LAIN, TERVEYDENSUOJELULAIN SEKÄ IHMISEN ELIMIEN, KUDOKSIEN JA SOLUJEN LÄÄKETIETEELLISESTÄ KÄYTÖSTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Viite: Lausuntopyyntö 17.6.2020, diaarinumero: VN/9812/2019

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungin lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain, terveydensuojelulain sekä ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriö on pyynnöstä myöntänyt lisäaikaa lausunnon antamiseen 14.8.2020 saakka.

1. Kuolemasta ilmoittaminen, kuoleman toteaminen ja kuolleen hautaaminen

Lakiehdotuksen 1 a §:n 2 momentissa todetaan, että kuoleman toteaa laillistettu tai luvan saanut lääkäri. 1 a §:n 4 momentin mukaan muun kuin aivokuoleman voi todeta tietyin edellytyksin myös tilapäisesti laillistetun lääkärin tehtävissä toimiva lääketieteen opiskelija. Lakiesityksen säännöskohtaisten perustelujen mukaan lääketieteen opiskelija, joka voisi todeta kuoleman, olisi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 3 §:n 1 momentin mukainen lääketieteen opiskelija, joka on suorittanut hyväksytysti vähintään viiteen ensimmäiseen opintovuoteen kuuluvat opinnot.

14.8.2020

Vantaan kaupunki pitää perusteltuna, että kuoleman voisi todeta myös terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu lääketieteen opiskelija, joka on suorittanut hyväksytysti vähintään neljään ensimmäiseen opintovuoteen kuuluvat opinnot toimiessaan lääkärin tehtävässä laillistetun lääkärin johdon ja valvonnan alaisena erikoissairaanhoidon toimintayksikössä tai terveystieteiden keskuksen vuodeosastolla.

Lakiesityksen 1 c §:n mukainen menettely, jossa ennakoitussa kuolemantapauksessa ohjeistettu sairaanhoitaja voi tehdä kuoleman toteamisessa suoritettavat tutkimukset ennen lääkärin suorittamaa kuoleman toteamista, on hyvä ja toivottava parannus nykysääntelyyn nähden.

Jotta sairaanhoitaja voi tehdä kuoleman toteamisessa suoritettavat tutkimukset ennen lääkärin suorittamaa kuoleman toteamista, edellytyksenä lakiesityksen mukaan on, että lääkäri on ennakoinut kuoleman lähestyvän ja ohjeistanut sairaanhoitajan. Lakiehdotuksessa tulisi täsmentää, mitä tarkemmin tarkoitetaan edellä mainitulla ennakoinnilla ja mitä kriteerejä ennakoinnissa ja siihen liittyvässä arvioinnissa käytetään. Epäselväksi jää, tuleeko ennakoitu kuolema olla esimerkiksi merkitty potilasasiakirjoihin ja millaiset merkinnät ennakoinnista tulisi mahdollisesti tehdä.

Jos kuolema on lääkärin ennakoima esimerkiksi sairauksien ja toimintakyvyn heikkenemisen perusteella, mutta lääkäri ei ole merkinnyt tätä ennakoivasti potilasasiakirjoihin, olisi perusteltua, että sairaanhoitaja voi kuitenkin tehdä kuoleman toteamisessa suoritettavat tutkimukset, jos kuoleman toteamisesta ollaan yhteydessä päivystävään lääkäriin.

2. Vainajan ruumiin käsittely ja säilytys

Lakiesityksen 10 a §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköllä, jonka tiloissa vainaja kuoli, ja vainajan ruumista säilyttävällä on vastuu saattaa vainajan ruumis kuntoon, joka mahdollistaa ruumiin luovuttamisen sille, joka on ilmoittanut huolehtivansa vainajan hautaamisesta.

On kuitenkin huomioitava, että vainajan säilytyspaikka ei aina ole sama kuin vainajan kuolinpaikka. Lakiesitykseen tulisi selkeyttää vastuut siten, että vastuu saattaa vainajan ruumis kuntoon olisi sillä yksiköllä, jossa vainaja on ollut hoidettavana, eikä

14.8.2020

sillä yksittäisellä yksiköllä, jonka tiloissa mahdollisesti laajankin alueen eri yksiköiden käytössä olevat kylmäsäilytystilat sijaitsevat.

VANTAAN KAUPUNKI / sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Vantaalla 14.8.2020

Timo Aronkytö
Apulaiskaupunginjohtaja